books2ebooks.eu

de Rogier, Gideon Herman

Till respective allmänheten. =(Rubr.)=/(Gid. Herm. de Rogier.) =S. impr.=.

Stockholm
1786

e-böcker från ditt bibliotek av
eBooks on Demand
digitaliserad av
Kungliga Biblioteket
National Library of Sweden

EOD – Miljoner böcker bara en knapptryckning bort. I mer än 10 europeiska länder!

Tack för att du väljer EOD!

Europeiska bibliotek har miljontals böcker från 1400- till 1900-talet i sina samlingar. Alla dessa böcker går nu att få som e-böcker – de är bara ett musklick bort. Sök i katalogen från något av biblioteken i eBooks on Demand- nätverket (EOD) och beställ boken som e-bok – tillgängligt från hela världen, 24 timmar per dag och 7 dagar i veckan. Boken digitaliseras och blir tillgänglig för dig som e-bok.

EOD bokens fördelar!

- Få samma utseende och känsla som med originalet!
- Använd ditt standardprogram för att läsa boken på skärmen, zooma och navigera genom boken.
- Skriv ut enstaka sidor eller hela boken.
- *Sök*: Använd fulltextsökning för enskilda fraser.
- *Klipp & klistra*: Kopiera bilder och delar av texten till andra applikationer (t.ex. ordbehandlingsprogram).

Villkor för användning

Genom att använda EOD-tjänsten accepterar du de villkor som ställs av biblioteket som äger den aktuella boken. EOD erbjuder åtkomst till digitaliserade dokument enbart för personlig, icke-kommersiell användning. För annan användning vänligen kontakta biblioteket.

- Villkoren på svenska: http://books2ebooks.eu/odm/html/nls/sv/agb.html

Fler e-böcker

Redan nu erbjuder 30 bibliotek från 12 europeiska länder denna service.
Mer information finns tillgängliga via http://books2ebooks.eu

47.

Till Respective Allmänheten.

Den för tvänne år sedan i Tidningarna lofvade Öfversättningen af den Store LEONH. EULERS *Lettres à une Princesse d'Allemagne sur divers Sujèts de Physique et de Philosophie* är nu alldeles färdig att, emot Prænumeration, läggas för Allmänhetens ögon under Titel af

BREF
Till en Tysk Prinsessa,
I åtskilliga
PHYSISKA
och
PHILOSOPHISKA ÅMNEN.

Men som själfva Originalet och dess Författare icke torde vara så allmänt kände, så anser jag som en skylldighet att förrst gifva en korrt underråttelse om Bokens innehåll, och sedan nämna något om des Auctor.

I. TOMENS INNEHÅLL: Om *Utsträckning*, (Etendue.) — Större och mindre *Hastigheter* i Naturen. — Grunderna till *Harmonien*. — *Luftens Egenskaper* och *Föränderligheter*. — *Barometrar*, *Thermometrar* och *Luftbössor*. — CARTESII och NEWTONS meningar om *Ljuset* samt Förf. egen tanke därom. — *Vårlds Systèmets storlek*. — *Solen* och *Solstrålarne*. — Newtons och Förf. olika tan-

med namn 6

kar om orſaken till *Upplyſta Kroppars ſynlighet* och *olika färg.* — Naturen af *Färgor* i ſynnerhet. — *Genomſkinliga kroppars beſkaffenhet* och *vårkningar på Ljuſet.* — *Blå färgen på Himmelen.* — *Synlåran* (Optiken), *Strålſtudſningen* (Catoptriken) och *Strålbrytningen* (Dioptriken.) — *Solglas.* — *Camera Obſcura.* — *Ögats byggnad* och *förträfflighet.* — *Tyngdskraften*, deſs våg och olika vårkan på olika afſtånd från jordens medelpunkt. — Anledningen till NEWTONS *Upptäckt* af *Tyngdskraften.* — Philoſophernas olika mening om *Himmelſka kropparnas vårkan på hvarandra* genom inbördes tyngdskraften, eller om deras *attraction.* — *Vårldskropparnas rörelſe* och deſs *olikhet.* — *Vårlds Syſtemet.* — *Ebb* och *Flod.* — *Kroppars väſendtliga egenſkaper.* — Flera ſlags *rörelſer i Naturen* och om *Hvila.* — WOLFFENS *Monad-Syſtem.* — *Naturens krafter* och *deras Urſprung.*

II. TOMEN: *Andars natur.* — *Föreningen mellan Kropp* och *Själ* ſamt åtſkilliga Syſtèmer till deſs förklaring. — *Harmonia præſtabilita*, ſamt inkaſt däremot. — *Andars Frihet*, deſs förſvar emot de allmänna inkaſten, ſamt deſs inflytning på händelſerna här i vårlden. — *Naturliga*, *öfvernaturliga* och *moraliſka händelſer.* — Frågan, *om denne Vårlden är den bäſte?* Betraktelſe öfver *Urſprunget till det Onda* och *till Synden*, jämte ſammanhanget af denna betraktelſe med Religion. — *Svar* på *Philoſophernas inkaſt emot Bönen.* — *Bevis att Friheten icke ſtrider emot Religion.* — Tankar om

Själens

Själens tillstånd efter döden. — *Själens och Kroppens vårkningar på hvarandra.* — *Själens förmögenheter.* — *Visheten att de ting, som röra våra yttre sinnen vårkligen finnas.* — *Idéalismen, Egoismen* och *Materialismen.* — Hela *Förnuftslåran* eller *Slutkonsten* (Logican) på ett nytt och simpelt sätt, samt alla slutsätten genom Cirklar förestållde. — *Förklaring huru Skaparen kunnat tillåta det Onda och Synden.* — Det *Moraliska* och *Physiska Onda.* — Svar på *Människors klagan öfver det physiska onda.* — *Människors rätta ändamål och nödvändigheten af motgång i vårlden.* — *Den sanna lycksaligheten.* — *Tankar om en Människas Omvändelse* och Svar på de inkast som däremot kunna uppkomma. — *Grunderna till våra kunskaper* och däraf uppkommande *3 slags visheter.* — *Scepticismens vederlåggning.* — *Kroppars oändliga delelighet och* dess försvar emot Monadisterna. — *Fullkomliga Orsaks-Systèmet* (le Principe de la Raison suffisante) och dess orimlighet — *Utförligare Beskrifning* och *Anmärkningar* öfver *Monad-Systèmet.* — *Naturen af färgor.* — *Likheten mellan färgorna och ljudet.* — *Människoröstens förträfflighet.* — *Afhandling om Electriciteten.* — *De gamlas mening om Åskan.* — *Åskdundret och Blixten.* — *Åskans afböjande.*

III. Tomen: *Alla bekanta sätt att finna Longituden.* — *Magnetnålens* och *Compassens egenskaper.* — *Magnetnålens ombytliga missvisning* och *lutning.* — En utförlig *Theori* om *Magneti-*

ſka kraftens orſak. — *Magneters armerande* och flere ſätt att *magnetiſera.* — *Dioptriken* och dårigenom upfundne *Syn-Inſtrumenter.* — *Teleſcoper* och *Microſcoper.* — *Solglas.* — *Camera Obſcura.* — *Laterna Magica.* — *Solar-Microſcoper.* — *Aſtronomiſke Tuber*, deras *beſkaffenhet* och *förbättringar* genom Författarens uptäckter. — *Hvarföre Fixſtjårnorna ſynas mindre, och de andre ſtore Vårldskropparne större genom en Tub än för blotta ögat.* — *Hvarföre Sol och Måne ſe större ut vid upp- och nedgången.* — *Himmelens utſeende af et hvalf, ſom i Zenith ſer platt ut.* — *Ett ſynmål tycks vara långre borrt, då vi ſe det mindre klart.* — *Dårföre tyckas Stjårnorna vid Horizonten vara långre borrt.* — *Huru Målare betjåna ſig af ſådana ſynvillor.* — *Fölljderna af en alldeles klar luftkrets.* — *Strålars brytning da de gå in i luftkretſen* ſamt om *ſkymningarna.* — Om *Stjårnornas ſkenbara upp- och nedgång*, och hvarföre de tyckas vara högre upp på himmelen än de vårligen åro.

Allt detta har Författaren utfört och afhandlat med den redighet i tankar, den fullſtåndighet i beſkrifningar, den ſtyrka i bevis, ſamt den tydlighet och låtthet i ſkriffätt, hvaruti han, ſom flere Mathematici ſagt mig, alltid öfvertråffat alla dem, ſom ſkrifvit i ſå höga och ſå ſkilljaktiga ämnen.

Herr Leonh. Euler, var född i Baſel 1707, och fick dår ſin Academiſka uppfoſtran. På ſit 17:de år blef han Magiſter. Fadren, ſom var Paſtor på landet,

landet, hade åmnat honom till Präst. Han måste därföre använda en del af sin tid på Theologien och Orientaliska Språken. Genom förord af sin stora Lärare Herr Joh. Bernoulli, fick han sedan tillstånd att upoffra sig hel och hållen åt Mathematiken. På sitt 20:de år fick han redan *Accessit* i Parisiska Vetensk. Academien för sitt Svar på Pris-Frågan om Skepps bemastande. Härpå reste han till Petersburg, och blef Adjunct vid Academien. 1730 fick han den Physiska och 1733 den Mathematiska Profession. 1741 kallades han till Berlin och blef 1744 Directeur af den då förnyade Berlinska Academien. 1766 reste han på Ryska Kåjsarinnans kallelse och med fördelaktigaste villkor tillbaka till Petersburg, och förblef sedan där till sin död, som timade den 7 September 1783.

Herr Euler var af naturen begåfvad med ett af de störrsta och ymnigaste genier, ett oärhördt minne och en arbetsamhet utan like. Desse egenskaper gjorde hans lefnad årefull, och hans minne odödligt hos alla upplysta Nationer. I alla delar af Mathematiken spridde han ljus. Naturkunnigheten blef genom honom ansenligt utvidgad och mindre konstig än i Cartesii och Newtons tid. Den Theoretiska delen af Astronomien fick ett annat utseende genom den högre calculen, hvaruti han var alla andra öfverlägsen. Den Practiska Astronomien har att tacka honom för fullkomligheten af sina nu varande bästa Dioptriska instrumenter. Artilleri, Skeppsbyggeri och Navigation, förut byggde

på ſtridiga förſök, äro af honom upbragte till form af Vetenſkaper. Ända till Philoſophien, ſå har den af honom blifvit renſad ifrån ſitt giftigaſte ogräs, genom vederlåggning af de för Religionen måſt ſkadeliga Syſtèmer. Med ett ord: Herr EULER var ett af de ſtörrſta och nyttigaſte genier, ſom världen någonſin ſett. Det är nåſtan otroligt, at en människa kunnat göra ſå många upptäckter, och författa en ſå oärhörd mångd af Lärda Arbeten. Han vann 12 gånger belöningen i Pariſiſka Academien för Svar på Pris-Frågor. Han ſkref omkring 460 Memoirer ſom äro tryckte i åtſkilliga Academiers Handlingar, i ſynnerhet Petersburgſka och Berlinſka; och 208 lemnade han i Manuſcript. Utom deſſa 680 ſtrödda Skrifter har han utgifvit icke mindre än 32 ſärſkildta Verk, ſom tillſammans utgöra 45 Volumer.

En ſå ſtor och ſå oförliknelig mans Lefvernes Beſkrifning ſkulle vara mycket mera angenäm, och hos den Vördade Allmänheten upvåcka mycket ſtörre förtroende för denna Boken, än hvad jag af egen öfvertygelſe och, kanſke icke utan miſstanke för egennytta vågat ſäga till deſs berom. Jag har ock vårkligen gjort ett ſammandrag af *l'Eloge de M:r* EULER par M:r *Fuſs*, i uppſåt att låta det införas i denna Proſpectus; men ſom det, oaktadt allt mitt bemödande om korrthet, icke kan bringas till mindre än kanſke 3 ark, utan att utſluta flera intereſſanta Anecdoter och Bref, ſå blefve det både mindre paſſande i en Proſpectus och tillika för koſt-

kostsamt för mig att utdela gratis. Jag tänker därföre låta infóra det i Förrsta Tomen, såsom ett slags Företal.

Af det som nu är sagdt, kan man någorlunda göra sig begrepp om vårdet af Hr. EULERS Arbeten. Såsom föga känd och således utan någon rättighet till Allmänhetens förtroende, vågar jag icke beropa mig på egen årfarenhet och urskillning; men några upplyste Vänner af årkänd smak och insigter, hafva likvål enhälligt betygat, att detta Vårk till innehåll, samt till en ovanlig utförlighet och låtthet i skrifart är ett af de förträffligaste och angenämaste, som de någonsin sett; de hafva därigenom satt mig i den glada öfvertygelsen, att min välmenta móda hvarken skulle tydas illa eller blifva utan nytta. Svarar utgången häremot, så har jag med denna Öfversättning vunnit den förrsta af mina få önskningar i världen, ty ingen ting kunde mera óka lycksaligheten af mitt fria lugn, än att på något sätt hafva bidragit til mina vördade och ällskade Landsmäns nöje och nytta.

Dessa Bref, till antalet 234, med tillhörande Plancher, utgóra tillsammans 3 Tomer, som alla i Manuscript äro färdige; men att icke sätta Allmänheten i någon tvåtydig och besvärlig väntan genom ett långsamt förlag, Prænumereras icke på hela Vårket på en gång, utan för denna gången allenast på Förrsta Tomen, som kommer att utgifvas af Kongl. Tryckeriet med samma stilar, i sam-

ma

ma format och på samma slags papper som denna Prospectus.

Så snart denne Tomen blifver färdig komma bägge de följande att med möjligaste skyndsamhet utgifvas på lika sätt.

Prænumerations-Sedlar finnas i Kongl. Tryckeri Boklådan på Stora Nygatan och i Herr Runemarks Boklåda på Lilla Nygatan för 40 skillingar stycket.

I Tidningarna skall framdeles lemnas underråttelse hvarest Prænumerations-Sedlar kunna fås i Landsorterna.

Respective Prænumeranterne täcktes tillåta att deras namn af Collecteurerna antecknas, till vinnande af mera redighet.

Prænumerations tiden räcker till slutet af nästkommande September månad.

Stockholm d. 12 Junii
1786. GID. HERM. DE ROGIER.

books2ebooks.eu

www.books2ebooks.eu

e-böcker från ditt bibliotek av

eBooks on Demand

digitaliserad av

Kungliga Biblioteket

National Library of Sweden